

“La reunificació de les dues Corees serà possible en cinc anys o deu”

Lee Hong-koo va ser primer ministre de Corea del Sud de 1994 a 1995, després d'haver dirigit el Ministeri de la Unificació. Actualment presideix el Fòrum d'Affers Internacionals de Seül i es destaca com un dels polítics més compromesos en la reconciliació entre les dues Corees.

Quan el 9 d'octubre de l'any passat Corea del Nord feia públic el primer assaig nuclear de la seva història, poc s'imaginava Lee Hong-koo (Corea del Sud, 1934) que un any després les perspectives de pau a la zona serien tan encoratjadores. La negociació diplomàtica ha permès de signar enguany un full de ruta per a la des-nuclearització de la península coreana acceptat per les autoritats de Corea del Nord. L'ex-primer ministre sud-coreà, que no fa gaire que va participar en el Diàleg Orient-Occident, organitzat per Casa Àsia a Barcelona, creu que les dues Corees treballen de debò per posar fi a 62 anys de divisió. Amb aquest horitzó, el dimecres 19 de desembre hi haurà eleccions presidencials a Corea del Sud.

—És irreversible el procés de pacificació entre el nord comunista i el sud democràtic i capitalista?

—Crec que el procés no pot ser revertit, perquè totes les parts implicades estan d'acord que cal resoldre el conflicte. Corea del Nord i Corea del Sud volen tancar les ferides obertes amb la partició del país l'any 1945, però també els Estats Units i les tres potències de la zona, el Japó, la Xina i Rússia, volen pau i estabilitat a la regió. L'any vinent es poden desmantellar totalment les instal·lacions nuclears nord-coreanes en canvi de contrapartides. Tanmateix, l'experiència ens demostra que un optimisme excessiu no és garantia d'èxit. Després de la guerra civil entre el nord i el sud de 1950 a 1953, hi ha hagut molts intents d'apropament que no han reeixit. Per això cal anar pas a pas, tot i que aquesta vegada hi veig molt bones perspectives.

—És possible, doncs, de pensar en la reunificació de les dues Corees en un termini curt o mitjà?

—És difícil de predir quan es farà realitat, però tinc l'esperança que els propers cinc anys o deu ho assolirem. Per a mi, després de viure de prop aquest procés, seria un somni assistir a la reunificació abans de morir-me. Caldrà sens dubte que tinguem sort en certes coses, però ens anem preparant per afrontar aquest repte.

—Hi veieu paral·lelismes amb la reunificació alemanya?

—És un referent per als coreans. A final dels anys 80, quan jo ja treballava per al govern sud-coreà, els meus col·legues de l'Alemanya Occidental em deien que encara haurien de passar molts anys abans no tornessin a veure el seu país unit. Però només van haver d'esperar uns quants mesos. La història és plena de fets que s'esdevenen de sobte, gairebé sense avís previ. Amb una mica de sort, potser aviat ens tocarà a nosaltres!

—La societat coreana està preparada per a una eventual reunificació, ateses les diferències abismals entre l'estil de vida a banda i banda de la frontera?

—És cert que hi ha una immensa escletxa política, econòmica, social i de mentalitat entre la societat del nord i la del sud, molt més gran que la que hi havia entre alemanys de l'est i de l'oest. La reunificació coreana serà extremadament cara, però el cost de mantenir la divisió encara és més gran. Tots dos estats, per exemple, tenen una despesa militar exagerada. Possiblement haurem d'afrontar junts una primera dècada difícil, però de segur que l'esforç d'unificació valdrà la pena.

—Quina fórmula poden aplicar nord i sud per fondre's en un sol estat? Un país, dos sistemes, com en el cas de Hong Kong i la Xina?

—Potser el nou estat unificat s'assemblarà més a una Commonwealth coreana. Però ara no cal pas posar-se a discutir sobre una estructura constitucional precisa, perquè si comencem per aquí ens ficarem en un gran embolic. Primer, ens hem de concentrar a crear una sola comunitat econòmica, social i cultural, que és el més factible.

—Quin pot ser el principal escull per a la reconciliació definitiva?

—El sistema de Corea del Nord. És una combinació estranya de totalitarisme comunista i un substrat medieval i monàrquic, que ha aconseguit d'aïllar totalment la població de l'exterior, sotmetre-la absolutament a un líder i a un partit. És un dels experiments més insòlits del segle XX. Però el sistema és tan rígid que costa molt de fer-lo evolucionar. Fins i tot la cúpula nord-coreana, incloent-hi el líder suprem, Kim Jong-il, és presonera d'un sistema que no li permet de moure's gaire de pressa per resoldre el conflicte. Per tant, cal molta determinació per part de les autoritats nord-coreanes per a dur endavant reformes. També és necessari que alguns altres països hi posem facilitats.

—Veieu realment Kim Jong-il decidit a fer reformes a Corea del Nord?

—Crec que és un líder molt intel·ligent. Sap què passa arreu del món i voldria una mena de transició per al país. Veu la necessitat d'introduir-hi canvis. A llarg termini, no té cap més sortida. Tant la Xina com el Vietnam són exemples d'obertura. Corea del Sud, els Estats Units, el Japó i Rússia estan disposats a ajudar Corea del Nord a superar les dificultats i a emprendre una necessària transició.

—Kim Jong-il, anomenat pel règim *Estimat líder*, va succeir al seu pare Kim Il-sung, mort l'any 1994. Què passarà quan es mori Kim Jong-il?

—Ningú no ho sap. Estic segur que Corea del Nord es va preparant per a afrontar una possible crisi de successió. Sigui com sigui, no sembla que ara el successor hagi de ser un fill de l'actual líder. Kim Il-sung va preparar el seu primogènit de molt aviat perquè algun dia agafés el testimoni. Però no és el cas dels fills de Kim Jong-il.

—Després de la guerra civil de 1950 a 1953, les tropes nord-americanes que havien frenat l'avenç de les forces comunistes van decidir d'establir bases al sud. Encara avui hi ha més de 30.000 marines estacionats. Ha arribat l'hora de pensar en la retirada?

—Caldrà molt de temps i haurà de ser una retirada molt gradual. Per dues raons. Primer perquè els nord-coreans sempre han tingut tendència a pensar que si les tropes dels Estats Units se'n

van de la península els serà possible de reunificar per la força tot el país. Aquesta temptació sempre ha existit. Per això el rol de contenció de les forces nord-americanes és tan important. I segon, per una raó geopolítica. Al nord-est asiàtic, al marge de Corea, hi ha tres grans potències: la Xina, amb la població més nombrosa del món, Rússia, amb l'extensió més gran, i el Japó, amb la segona economia més important del món. Si no hi ha algú que hi mantingui un cert equilibri i procuri que cap de les tres potències no es converteixi en potència hegemònica, pot haver-hi perill de xoc.

—En el futur, quin paper hi pot fer, Corea, a la regió?

—La importància de Corea està en el fet que pot actuar d'equilibrador intern de la regió. Però és el país més petit de tots quatre. Només si té una aliança especial amb alguna potència exterior pot assumir aquesta funció. Per una altra banda, els Estats Units han d'actuar d'equilibrador exterior. No representen cap amenaça per a ningú, perquè no són potència colonial en el sentit antic del terme, però com a equilibrador hi fan un paper decisiu. El cas trist de l'Iraq prova que fins i tot un país tan poderós com els Estats Units, per a reeixir en el paper d'equilibrador, necessita un aliat a la regió que li faciliti les coses. Per això és vital l'aliança entre Corea i els Estats Units i per això crec que passaran molts anys abans no es retirin les forces nord-americanes.

—Després de veure com Corea del Nord es dotava d'armament nuclear, l'administració Bush ha optat per la via diplomàtica per resoldre el contenciós. Creieu que Washington també ha d'apostar per aquesta via en el cas de l'Iran?

—En darrer terme, sí. L'alternativa a la diplomàcia és massa perillosa. L'opció militar, com s'ha vist a l'Iraq, de vegades pot crear fins i tot més problemes dels que pretén resoldre. Si els Estats Units exerceixen un lideratge més actiu a l'hora de mobilitzar la comunitat internacional per fer pressió diplomàtica i actuen concertadament per impedir que l'Iran es doti de l'arma atòmica, tindran més possibilitats d'èxit.

Roger Mateos